

LBRIS

We know
books

Traducere din engleză
de Iulia Arsintescu

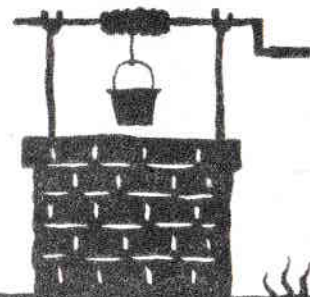
O
OGLINDĂ
GRIMMIALĂ

ADAM ȚIDWITZ
arthur

Cuprins

Fântâna dorințelor	17
Mama cea minunată	43
Jack, Jill și vrejul de fasole	77
Ucigașul de uriași	105
Unde n-o să mai plângi o viață	147
Valea cenușie	187
Târgul Spiridușilor	201
Moartea sau Doamna	229
Coborârea	251
Eidechse von Feuer, der Menschenfleischfressende	269
Ceilalți	309
Față-n față	351
De unde provin aceste povești?	394

dată ca niciodată, toate basmele erau îngrozitoare. Nu îngrozitor de plicticoase. Și nu atât de îngrozitor de drăgălașe de să-ți vină să sari pe geam.

Îngrozitoare în sensul definit de dicționar:

ÎNGROZITÓR, OÁRE, (adj.) Care stârnește groază, frică, tristețe insuportabilă și greață; care are tendința de a cauza coșmaruri, scâncete după părinți și făcut pipi în pat.

Știi, știu. Te gândești: „Cum să fie basmele îngrozitoare? Hai, lasă”. Te înțeleg.

Dacă ai fost crescut cu aiurelile care se dau azi drept basme, n-o să crezi o vorbă din ce-ți spun.

Întâi de toate, probabil că ești obișnuit să auzi iar și iar aceleași basme plicticoase. „Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese din China! Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese din Madagascar! Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese de pe Lună! Azi, copii...”

În al doilea rând, basmele pe care le auzi iar și iar nici măcar nu sunt adevărate. V-a spus vreodată învățătoarea: „Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese ale cărei surori vitrege și-au tăiat degetele de la picioare cu un cuțit de măcelar! Și pe urmă le-au ciugulit păsările ochii. Sunteți gata? V-ați așezat toți turcește?”

Nu? Nu v-a spus niciodată așa ceva?

Nici nu mă așteptam.

Numai că basmele adevărate chiar așa sunt: ciudate, sângeroase și îngrozitoare.

Acum două sute de ani, Frații Grimm au scris în Germania prima variantă a Cenușăresei, în care surorile vitrege își taie părți din picioare și li se scot ochii. În Anglia, un anume Joseph Jacobs a adunat povești precum Jack și Uriașii, în care este vorba de un băiat pe nume Jack care umblă prin lume și omoară uriași în cele mai oribile și mai monstruoase moduri imaginabile. Și a existat un individ pe nume Hans Christian Andersen, care a trăit în

Danemarca și a scris basme pline de tristețe, de umilință și de singurătate. Până și în Poveștile mamei mele Gâsca, poezioarele devin destul de sumbre – Jack și Jill urcă un deal și pe urmă Jack cade și își sparge capul.

Da, basmele sunt îngrozitoare. În sensul de bază al cuvântului.

Dar basmele și poezioarele de groază nu sunt adevărate. Sunt doar basme. Corect?

Nu tocmai.

Vezi tu, în aceste basme și poezioare se ascund povești adevărate, ale unor copii adevărați care au înfruntat vremuri grele și au scos-o la capăt — mai puternici, mai curajoși și, de obicei, complet scăldați în sânge.

Această carte este povestea a doi astfel de copii: un băiat pe nume Jack și o fată pe nume Jill. Da, la un moment dat cad de pe un deal. Și da, Jack își sparge capul.

Dar mai există și altceva în basm. Există un vrej de fasole. Există uriași. S-ar putea să existe chiar și o sirenă-două.

Povestea lor te bagă în sperieți. E scandaloasă. E îngrozitoare.

E basmul cel mai de groază pe care l-am auzit vreodată.

Dar e și frumos. Nu-i delicat. Nu-i drăgălaș. E frumos precum cenușa gri și aurie dintr-o vatră. Sau ca roșul-închis al unei pete de sânge care se usucă.

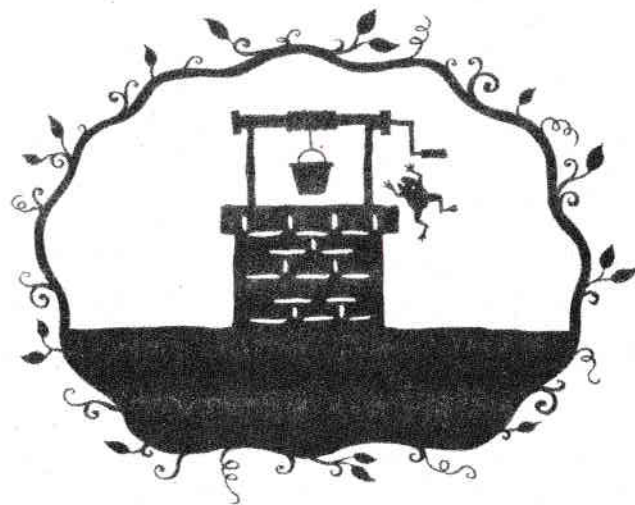
Și, mai presus de orice, e adevărată.

Îți mai spun ceva: dacă se întâmplă să faci parte din categoria persoanelor cărora le plac basmele drăgălașe și delicate, a celor care cred că nu e bine pentru copii să citească despre decapități și dezmembrări, sau dacă ești dintre cei care fug din cameră țipând când aud că doi copii se bălăcesc într-o baltă de sânge și de vomă, nu te îngrijora. Cartea asta e fix pentru tine. Nu există nicăieri în ea decapități, dezmembrări, oameni dezbrăcați, bălți de sânge și de vomă.

Nu în primele pagini, cel puțin.

Probabil că te vei întreba: „Stai un pic. Ce legătură au oamenii dezbrăcați?”

Niciuna! Citește mai departe!

A fost odată ca niciodată un regat pe nume Märchen, care se afla chiar lângă țările moderne Anglia, Danemarca și Germania.

Trebuie să intervin. Deja. Îmi cer scuze. În toată istoria lumii, nimeni n-a pronunțat vreodată corect numele Märchen. Unii spun Marcin¹, adică ce fac furnicile dacă ești din Texas.

Nu-i corect.

¹ În engl. în orig. *Marchin* – gerunziul verbului *to march* = a mărșălui (n. red.).

Alții spun MAR-cen. Pronunția asta-i mai aproape de adevăr, dar tot greșită.

Alții spun MAR-șen. Eu mai corect de-atât n-am reușit să pronunț vreodată, deci probabil că e îndeajuns de bine și pentru tine.

Dacă însă vrei cu adevărat să pronunți corect numele regatului în care se petrece povestea (nu știu de ce-ai vrea, îți propun asta numai pentru că sunt de treabă), trebuie să spui MAR, apoi să scoți din gât un sunet de parcă ai agăța o flegmă și pe urmă să spui șen: Uite-așa: MAR-cccchh-șen.

Știi ceva? Poate vrei să spui totuși Marcin.

În mijlocul regatului Märchen se afla un castel. În spatele castelului se ascundea o dumbravă. În dumbravă era o fântână. Iar în fundul fântânii trăia un broscoi.

Era un broscoi trist. Nu-i plăcea fântâna lui. Era umedă, acoperită cu mușchi, murdară și foarte, foarte, foarte, foarte, foarte, foarte urât mirositoare.

Broscoiul stătea cât era ziua de lungă pe fundul fântânii, în timp ce salamandrele se bălăceau

în jurul lui. Poate că știi, sau poate că nu, dar salamandrele nu sunt cele mai bine văzute făpturi din regatul animalelor.

De ce oare? Ție, salamandrele ți se par în regulă. Au o mulțime de culori drăguțe, de pildă violet viu și roșu strălucitor. Au ochișori mici și negri cu care se uită la tine grozav de drăgălaș. Și au niște gurițe curbate permanent într-un fel de zâmbet vag, abia schițat.

Toate astea sunt adevărate. Numai că pe lângă culori drăguțe, ochișori și zâmbete abia schițate, au voci stridente cu care obișnuiesc să pună cele mai tâmpite și mai plicticoase întrebări pe care le-ai auzit vreodată.

De exemplu:

— De ce e albastru?

Sau:

— Cine-i piatră?

Sau:

— Cine are gust mai bun, o muscă sau altă muscă?

Sau:

— Care dintre noi e mai urât, eu sau Fred? Eu? Eu, nu-i așa? Eu? Eu, da?

Prins între umezeală, jég, miros urât și salamandre, doar cerul îl mai alina pe broscoiul cel trist. Se uita toată ziua și toată noaptea la un peticuț de cer care se uita și el în jos spre poiană. Uneori, cerul era cenușiu ca gresia, alteori era negru ca cerneala și alteori, scăldat de un roșu-aprins. Dar cel mai adesea cerul de deasupra broscoiului era de un albastru limpede și intens și pe el pluteau forme albe ca nișe pietre pufoase. Toată ziua și toată noaptea broscoiul se uita în sus, fără să clipească, la cerul acela.

Pe urmă, într-o zi, în timp ce se uita la cerul azuriu, auzi un *bum-bum-bum* neobișnuit pe pământul din pădure. Urmă un *buf* brusc, apoi un țipăt. Curios, broscoiul se cățăra pe peretele alunecos de piatră al fântânii și se uită afară.

Pe jos, cu părul încâlcit și hainele pline de noroi, stătea o fetiță. Avea fața roșie de furie și de efort. Buzele încrețite, strânse mânios. Dar ochii... Broscoiul îi cercetă mai bine. Ochii fetei... Ei bine, ochii ei semănau leit cu cerul de deasupra fântânii lui când era colorat în albastrul cel mai limpede și mai intens.

— N-au voie să se joace cu mingea mea! urlă fetița spre nimeni anume. N-au voie! E a mea!

Începu să arunce mingea în sus și s-o bată de pământ, trăgând din când în când cu ochiul în spate să vadă dacă o urmase cineva în pădure, pentru ca apoi să se întoarcă dezamăgită la mingea ei când descoperea că n-o urmase nimeni.

Broscoiul o privi vrăjit. Iar dacă tu și cu mine am început poate să bănuim că fetița era o răsfățată egoistă, broscoiul, necunoscând mulți oameni (sau niciunul), vedea doar o fată care prinsese cumva cerul și îl ținea prizonier între pleoape. Simțea dintr-odată că, dacă și-ar fi putut petrece restul zilelor în prezența acelei frumoase făpturi, ar fi fost absolut și cu desăvârșire fericit.

Așa că începu să orăcăie din toate puterile. *Poate mă observă!* se gândi el. Pe urmă își zise: *Poate că mă ia cu ea acasă!* Apoi se gândi: *Că doar n-o locui și ea cu niște salamandre!* Așa că își puse toată speranța care curgea prin vinișoarele lui de broscoi în fiecare dintre trilurile lui pricepute de amfibian.

Fata, bineînțeles, nu-l observă. Ea doar arunca mingea încolo și-ncoace, încolo și-ncoace. Broscoiul

orăcăi preț de un ceas întreg, dar ea nu-l privi nici măcar o dată. În cele din urmă, fata se ridică în picioare și plecă din pădure cu tot cu minge. Disperat, broscoiul se aruncă de pe marginea fântâni până jos în adânc, sperând că lungă cădere îl va omorî. Nu se întâmplă asta. În schimb, salamandrele începură să-l împungă cu boturile lor boante.

— Hei! Hei! Hei!

— Ești mort?

— Broscoi! Broscoi! Ești?

— Cum e să mori?

— Sunt mort și eu?

— Miros urât?

— Cine miroase mai urât? Eu sau Fred? Eu?

Eu, nu-i așa?

Broscoiul își înfundă urechile cu mușchi.

Spre mare lui bucurie, însă, fata se întoarse și a doua zi să se joace cu minge prin pădure, apoi în ziua următoare, în cea de după ea și tot așa. În fiecare dintre aceste zile, broscoiul îi făcea curte cu cele mai magnifice orăcăieli de care era în stare, dar ea nu-l observa. Lui, însă, îi plăcea

s-o privească, să-i cerceteze frumusețea absolut perfectă și să-și imagineze momentele fericite pe care poate că aveau să le petreacă împreună într-o bună zi.

Din păcate, dragă cititorule, știi la fel de bine ca și mine unde greșește sărmanul nostru prieten broscoiul. Știm cu toții că frumusețea e bună și plăcută, dar că devine neimportantă când se pune problema bunătății, a blândetii, a inteligenței și a sincerității. Iar uitându-se cum arunca fata mingea, broscoiul nu reușea să-și dea seama de niciunul dintre aceste lucruri. De fapt, nu știa absolut nimic despre ea.

Nu știa că fetița de care se îndrăgostise nu era una oarecare. Că era prințesă, singura fiică a regelui. Nu știa nici că, oricât de frumoasă ar fi fost, era o ființă groaznică. Drăgălașă și delicată pe dinafară, dar rea și egoistă pe dinăuntru.

Dacă știi câte ceva despre copii, dragă cititorule, poate că asta n-o să te surprindă. Poate știi deja că unul dintre marile pericole ale vieții e să crești fiind frumusețea foc.

Vezi tu, când ești frumos, oamenii au tendința să remarce felul în care arăți. Îți zâmbesc mai ușor. Sunt